

Yhteenveto vuoden 2023 arviointikertomuksen vastineista

Keskeiset arviointihavainnot 2023	Vastuualueen vastine
<p>Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatuksen rekrytointivaikeudet ovat uhkatekijä kaupungin vetovoimaisuudelle. Varhaiskasvatuksen resurssipula voi johtaa siihen, että lapsiperheet eivät koe kaupunkia houkuttelevaksi.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Miten varhaiskasvatuksen resurssit varmistetaan?</p>	<p>Varhaiskasvatuspalvelut Varhaiskasvatuksen rekrytointivaikeudet erityisesti opettajien ja sosionomien osalta on kansallinen ongelma. Kuopion kaupunki on tiivistänyt yhteistyötä Savonian ja Itä-Suomen yliopiston kanssa, jotta alalle saataisiin osaajia nuorista, mutta myös jatkokouluttautujista tai alanvaihtajista. Henkilöstörakenteen muutos vuoteen 2030 vaatii noin 200 lastenhoitajan vakanssin muuttamista varhaiskasvatuksen sosionomin tai opettajan vakanssiin. Muutosta tehdään koko ajan ja tähän on varauduttu talousarviossa kasvavina henkilöstökuluina.</p>
<p>Nuorisopalveluissa toteutettiin organisaatiouudistus vuoden 2022 alusta. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan tiimimallin mukainen toiminta on vielä alkutaipaleella ja vaatii kehittämistä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että etsivä nuorisotyö –toimintaan ja päihdetyötä tekevään erityisnuorisotyöhön varmistetaan riittävät resurssit.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Miten etsivä nuorisotyö –toiminnan ja päihdetyötä tekevän erityisnuorisotyön resurssit varmistetaan?</p>	<p>Perusopetus- ja nuorisopalvelut Organisaatiouudistus ja tiimimallin kehittäminen vaativat useita vuosia, mutta jo kahden vuoden aikana on saatu aikaan merkittäviä parannuksia mm. tiedonkulkuun ja alueellisen työn johtamiseen jakamalla vastuuta tiiminvetäjille. Työntekijöillä on paremmat mahdollisuudet oman työnsä kehittämiseen kehittämistiimien kautta.</p> <p>Etsivä nuorisotyö on valtionavusteista toimintaa. Kuluvalle avustuskaudella etsivän nuorisotyön avustus väheni 5000 €/htv eli kokonaisuudessaan 30.000 €. Tämä aiheuttaa haasteita etsivän nuorisotyön toteuttamiseen jatkossa.</p> <p>Erityisnuorisotyössä yhden työparin työpanos on kohdennettu kokonaisuudessaan nuoriin, joilla on päihdeiden käytön mukanaan tuomia elämänhallinnallisia haasteita.</p>
<p>Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan pitäjäraatitoiminta kaipaa hallintokulttuurin täsmentämistä, jotta raamit ja ohjeet ovat selkeitä ja niitä noudatetaan kaikilla alueilla.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä tehdään hallintokulttuurin täsmentämiseksi?</p>	<p>Hallintopalvelu Kaupungin johtamisjärjestelmän arvioinnissa otetaan huomioon tarve liittää osallisuuteen, demokratiaan ja kansalaistoimintoihin liittyvät palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi, jossa myös pitäjäraadit ovat mukana.</p> <p>Pitäjäraatien toimintasääntöä ollaan päivittämässä siten, että osallisuus- ja demokratiajaoksella tulee mahdolliseksi tarvittaessa muuttaa pitäjäraatien jäseniä, jos toiminnassa ilmenee haasteita.</p> <p>Pitäjäraatien toiminnan tueksi on laadittu käsikirja, jossa kerrotaan, miten toimitaan hyvän hallinnon, ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti.</p>
<p>Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyyttä on mitattu neljä kertaa vuodessa. Tarkastuslautakunta esittää, että asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan myös koululaiskuljetuksissa olevien erityisen tuen oppilaiden vanhemmille.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy, kenen vastuulla on järjestää koululaiskuljetuksessa olevien erityisen tuen oppilaiden matkustuksen aikataulu, matka-aika ja tuen tarve matkan aikana?</p>	<p>Kaupunkisuunnittelupalvelut ja Perusopetuspalvelut Kaupungin joukkoliikenne- ja henkilökuljetusyksikön vastuulla on järjestää erityisen tuen oppilaiden matkustuksen aikataulu yhdessä toimittajien ja koulujen kanssa. Perusopetuslaen 32 § säätelee toimintaa, matka-aikaa sekä tuen tarvetta matkan aikana ja Kuopion kaupungin koulukuljetusten periaatteet. Vaikeasti vammaisilla oppilailla on avustajat mukana kuljetuksissa. Asiakastyytyväisyyskyselyt voidaan tehdä syksyn aikana, kunhan syksyn kuljetukset ovat lähteneet käyntiin, mahdollisesti lokakuussa.</p>

Keskeiset arviointihavainnot 2023	Vastuualueen vastine
<p>Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Mukke-hanke on pysähtynyt.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Onko Mukke-hanke etenemässä?</p>	<p>Kaupunkisuunnittelupalvelut</p> <p>Mukke-hankkeessa (Mutkattomia kuljetuspalveluita kaikkiin elämäntilanteisiin Kuopion seudulla) kehitetään maaseudun innovatiivisia liikkumismalleja yhteistyössä naapurikuntien, Pohjois-Savon liiton ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Mukke-hankkeen II osa on toteutettu. Hankkeelle ei ole haettu jatkorahoitusta. Hankkeen jatkumiseen vaikuttaa paljon hyvinvointialueen suhtautuminen kuljetusten järjestämiseen/ järjeistämiseen.</p>
<p>Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstöresurssi turvallisuus-, valmiussuunnittelu- ja varautumisvelvollisuuden piiriin kuuluviin asioihin on pieni.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Miten turvataan riittävät resurssit ja sijaisjärjestelyt?</p>	<p>Hallintopalvelu</p> <p>Resurssia vahvistettiin vuodelle 2024 nimeämällä avaintehtäviin varahenkilöt. Varahenkilöt perehdytetään tehtäviinsä vuoden 2024 aikana. Yhteistyösopimus vapaaehtoisen pelastuspalvelu VAPEPA:n kanssa päivitetään vuoden 2024 aikana.</p>
<p>Tarkastuslautakunta huomauttaa, että poikkeustilanteiden hallinta strategiassa käsittää vain ympäristöön liittyviä asioita, kuten ilmastonmuutos. Pandemian ja turvallisuushan mahdollisuuden huomiointi on välttämätöntä.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä tehdään asian huomioimiseksi?</p>	<p>Hallintopalvelu</p> <p>Poikkeustilanteiden hallintaan pandemian ja turvallisuusuhkien osalta varaudutaan valmiussuunnitelmissa ja harjoittelemalla toimintaa erilaisissa uhkaskenaarioissa.</p> <p>Strategia ja kehittäminen</p> <p>Strategian tarkistuksen yhteydessä valtuusto ei asettanut sitovaa tavoitetta tätä koskien. Käytännössä toimenpiteitä myös muiden turvallisuusuhkien huomioinnon ottamiseksi ollaan tekemässä. Keskeisimpänä tässä on kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen suunnitteluun ja valmisteluun liittyvät toimenpiteet. Kokonaisturvallisuus käsittelee uhkatekijöitä huomattavasti laajemmin kuin pelkästään ilmaston tai ympäristön näkökulmasta.</p> <p>On tärkeää, että kokonaisturvallisuus nostetaan vahvemmin strategiaan, kun strategia tarkistetaan vuonna 2025.</p>
<p>Tarkastuslautakunta on huolissaan substanssiosaamista vaativien asioiden hallinnollisesta valmistelusta ja käsittelystä haltuun-projektissa.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä tehdään substanssiosaamisen varmistamiseksi?</p>	<p>Hallintopalvelu</p> <p>Haltuun-projektissa kaupunkiyhteisen hallinnon rakentaminen on toteutettu pääosin henkilöstösiirroilla, jolloin palvelualueille rekrytoidut osaajat ovat siirtynyt palvelualueiden hallinnosta kaupunkiyhteiseen hallintoon, joka varmistaa substanssiosaamisen siirtymisen.</p> <p>Haltuun -hankkeeseen liittyvissä rekrytoinneissa ja henkilöstön osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon osaamistason nostaminen siten, että painotetaan asiantuntijatason tietotaitoa sekä alueellisia ja valtakunnallisia verkostoja ja koulutuksia.</p> <p>Kaupunkiyhteisen hallinnon työntekijät työskentelevät kiinteässä yhteistyössä palvelualueiden kanssa, jolla varmistetaan osaamisen hyödyntäminen puolin ja toisin.</p> <p>Henkilöstöpalvelu</p> <p>Muutoksen tavoitteena on osaamisen varmistaminen useammalle henkilölle, jolloin työnantajan näkökulmasta henkilöriski pienenee. Työntekijän näkökulmasta henkilöiden oma osaaminen laajenee, tehtäväkuva monipuolistuu ja kollegiaalisuus lisääntyy. Toimenpiteinä tiimityö, työparit ja sijaisketjut.</p>

Keskeiset arviointihavainnot 2023	Vastuualueen vastine
<p>Tarkastuslautakunnan saamien selvitysten mukaan Kansalaisopiston suosituimpien kurssien jonotilanne on erittäin huono.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä korjaustoimenpiteitä kurssien jonotilanteen pienentämiseksi tehdään?</p>	<p>Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut</p> <p>Suosittuja kursseja pyritään järjestämään enemmän, mutta tila, kalusto ja henkilöstöresurssit huomioiden. Mikäli resursseja (eurot) ei ole enemmän käytössä, tarkoittaa näiden kurssien lisääminen sitä, että toisaalta karsitaan. Kursivalikoima pyritään pitämään kuitenkin monipuolisena ja tasa-arvoisena kaikkien saavutettavissa olevana (esim. maaseutu).</p> <p>Jossain määrin Savilahden luola voi tuoda helpotusta liikunnan tilavajaukseen. Ryhmäkokoja tarkastellaan täyttöasteenäkökulmasta ja opiskeluoikeutta on rajoitettu suosituimmilla kursseilla, jotta useammalla olisi mahdollisuus osallistua edes yhdelle kurssille (esim. keramiikka).</p>
<p>Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan alueelliset jätteiden lajitteluasteet ovat puutteelliset ja niiltä puuttuu riittävä lajitteluohjeistus. Ohjeistusta tarvitaan monikielisenä ja kuvakkeina. Tyhjenysajankohdat eivät välttämättä vastaa kuntalaisten käyttöä.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä tehdään asian korjaamiseksi?</p>	<p>Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut</p> <p>Kuopion ekopisteistä suurin osa on valtakunnallisen Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:n järjestämiä, ja pienempi osa kunnallisen jäteyhtiön, Jätekuikko Oy:n, järjestämiä. Rinki on toteuttanut ekopisteverkoston vastaamaan pakkausjäteasetuksen vaatimuksia ja tulee vielä lisäämään ekopisteille muovipakkausten keräystä. Jätekuikko on täydentänyt Ringin verkostoa Savo-Pielisen jätelautakunnan määrittelemän palvelutason mukaan.</p> <p>Ringin antaman selvityksen mukaan se seuraa kaikkien ekopisteiden täyttöasteita säännöllisesti ja optimoi jokaisen jätejakeen tyhjennysaikoja. Kuluttajat voivat seurata tyhjennysajankohtia Rinkiin.fi-sivustolta löytyvästä ekopistekartasta. Keskiarvoisesti täyttöasteet ovat eri jätelajeille noin 50–70 %. Palautetta Ringille tulee lähinnä kartonki- ja muovipakkausten puristimista. Niiden ulkopuolelle voi helposti kertyä jätettä, vaikka kapasiteettia on riittävästi, sillä puristin voi mennä tukkoon tai se on väliaikaisesti poissa toiminnasta asiakkaan painettua hätäseis-painiketta.</p> <p>Rinki on ilmoittanut, että sen kaikilla ekopisteillä on lajitteluohjetarrat. Tarrojen tekstiohjeet ovat joko suomeksi tai ruotsiksi tai suomeksi ja englanniksi. Lisäksi jokaisen jakeen kohdalla on lajittelupiktogrammi eli lajitteluohje piirrosmuodossa. Puutteellinen ekopisteitä tai lajittelua koskeva ohjeistus ei ole noussut esille kuluttajien antamassa palautteessa. Jos yksittäisillä ekopisteillä on puutteita, voi niistä ilmoittaa suoraan Rinkiin.</p> <p>Myös Jätekuikko seuraa ekopisteiden kapasiteettien riittävyttä. Kuopion ekopisteistä haastavin tilanne on Niiralan ekopisteellä, jonka kuormitus on suurta Ringin ekopisteen poistuttua lähialueelta. Jätekuikko selvittää mahdollisuutta asentaa tälle pisteelle lisäsäiliöt kartongille ja muoville.</p> <p>Jätekuikolla on menossa jäteastioiden tarroitus/kyltitys-projekti, jossa ekopisteille laitetaan uudet jätelajimerkinnot. Jätelajin nimi tulee seuraavilla kielillä: suomi, englantia, venäjä, arabia. Kyltissä/tarrassa on pohjoismaisen piktogrammijärjestelmän mukainen symboli ja väritys. Lisänä QR-koodi ohjaa Jätekuikon verkkosivuille lajitteluohjeisiin.</p>

Keskeiset arviointihavainnot 2023	Vastuualueen vastine
<p>Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että varautumiseen liittyvät tilakustannukset ovat erillisenä kullueränä yleishallinnon kustannuksissa, etteivät ne vääristä liikuntapaikkapalvelujen ja koko hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tilakustannuksia.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä asialle tehdään?</p>	<p>Hallintopalvelu Väestönsuojien sisäisen laskuttamisen tilanne selvitetään ennen talousarviokierrosta 2026, koska se vaatii kohteiden tarkemman läpikäynnin (esim. Lipumäki) ja lisäksi se on yhteydessä Tilapalveluiden sisäisen vuokran laskutusmalliin, joka tulee kehittää, jotta Tilapalveluiden menokehitys ei tämän muutoksen takia vääristy.</p> <p>On olennaista huomioida, että kaupungin ajatus väestönsuojien rakentamisessa ja ylläpidossa on ollut ottaa niitä joiltakin osin taloyhtiöiden lakisääteiseltä vastuulta kaupungin vastuulle siten, että tiloja hyödynnetään hyvinvoinnin edistämisen toiminnoissa. Jos kulut siirretään pois hyvinvoinnin edistämisen palvelualueelta, niin katoaa myös kannuste käyttää väestönsuojatiloja siinä tarkoituksessa kuin niitä on poikkeusolojen ja häiriötilanteiden ulkopuolella ajateltu käytettävän.</p> <p>Kun ko. kustannusten sijoituspaikkaa harkitaan, tulee huomioida lisäksi valtiolle tehtävän kuntien talousraportoinnin vaatimukset. Yleishallinnon kustannukset, joihin tekstissä viitataan tarkoittaa käytännössä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen kustannuksia ja Kuopiolla ja muillakaan kunnilla ei kirjanpidossa ole sellaista kustannuspaikkaa, johon voitaisiin kirjata 'isännättömiä kuluja' ja raportoida niitä valtiolle.</p>
<p>Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että käytöstä poistetuille palvelutalojen yhteydessä olleille liikuntatiloille löydetään korvaavat tilat lähipalveluna. Lisäksi maksukäytännöt tulisi selkiyttää siten, että liikuntarannekkeen hankkimista ei edellytetä esim. palvelutalon asukkailta, jotka eivät pysty käyttämään muita liikuntatiloja.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Miten korvaavat tilat toteutetaan?</p>	<p>Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 10.6.2024 §46, mikäli mikäli Pohjois-Savon hyvinvointialue luopuu jostakin Kuopion alueella sijaitsevasta palvelukeskuksesta, niin korvaavia uusia liikuntatiloja niissä sijaitseville liikuntatiloille ei järjestetä</p> <p>Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta päätti kokouksessaan 14.12.2022 § 87, että palvelu- ja toimintakeskusten allastilojen ja kuntosalien käyttö edellyttää joko eläkeläisten hyvinvointiranneketta tai palvelu- ja toimintakeskusten hyvinvointiranneketta.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Palvelu- ja toimintakeskusten hyvinvointirannekkeen hinta on 1.8.2023 on 50 euroa /vuosi (sisältää voimassaolevan arvonlisäveron), 30 euroa / 6 kk (sisältää voimassaolevan arvonlisäveron) ○ Hankittaessa ensimmäisen kerran ranneke, rannekkeen hinta on 7,90 euroa (sisältää voimassaolevan arvonlisäveron)
<p>Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan hyvinvointialueen omistajaohjauksen kehittäminen ja yhteistyö kaupungin omistajaohjauksen kanssa on vielä muotoutumassa.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä tehdään yhteistyön tiivistämiseksi hyvinvointialueen omistajaohjauksen kanssa?</p>	<p>Talous- ja omistajaohjaus Kaupungin ja hyvinvointialueen omistajaohjausten välinen yhteistyö on käynnistynyt hyvin ja vuonna 2023 käynnistettiin puolivuositteiset omistajaohjaustapaamiset, joissa edustettuna on molempien organisaatioiden konsernijohto.</p> <p>Sekä kaupunki että hyvinvointialue ovat päivittäneet ja päivittämässä omistajapoliittisia linjauksiaan, missä yhteisomistettujen yhtiöiden osalta on tehty yhteistyötä ja harjoitettu aktiivista tietojenvaihtoa.</p>

Keskeiset arviointihavainnot 2023	Vastuualueen vastine
<p>Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan lapsivaikutusten arvioinnin ohjeistus on annettu palvelualueille. Lapsivaikutusten arviointeja ei ole toteutettu.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä tehdään lapsivaikutusten arviointien toteuttamiseksi?</p>	<p>Hallintopalvelu</p> <p>Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) perehdytys on avoin kaikille Priimassa ja täydennyskoulutusta tarjotaan tarpeen mukaan. LAVA ohje on laadittu ja arviointi sisältyy ennakkovaikutusten arviointi (EVA) lomakkeeseen. Lomaketta vielä täsmennetään, jotta osataan paremmin suunnitella, milloin arviointi tulee suorittaa. Myös LAVA -lomake laajan arvioinnin tekoon on valmisteilla. Ohjekokonaisuus viedään kaupungin johtoryhmään ja palvelualueiden johtotiimeihin vuoden 2024 aikana.</p>
<p>Konsernin toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viimeisen viiden vuoden ajalta on voimakkaasti negatiivinen. Kuten tilinpäätöksessäkin todetaan, toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy: Mitä toimenpiteitä tehdään asian korjaamiseksi?</p>	<p>Talous- ja omistajaohjaus</p> <p>Kuopion kaupungin on ollut välttämätöntä ryhtyä talouden tasapainotustyöhön, jotta talous ei kriisiydy ja kuntalain tasapainovaatimus täyttyy. Tasapainotusohjelman tavoitteena on saada talous tasapainoon vuoden 2027 loppuun mennessä. Tasapainotusohjelman toimenpiteet on huomioitu vuoden 2025 talousarviovalmistelussa etupainotteisesti. Edellytyksenä on, että toimenpiteet ovat pysyvästi toimintakatteeseen vaikuttavia.</p> <p>Tulorahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen, joten investoinnit joudutaan rahoittamaan suurelta osin velanotolla. Lainakannan kasvu ja siitä aiheutuvat korkomenot kaventavat käyttötalouden liikkumavaraa. Investointitasoa laskeamalla vaikutetaan lainakannan kasvuun ja samalla alijäämäkehitykseen pienentämällä lainanoton kustannuksia ja poistojen määrää.</p>

Jälkiseuranta vuoden 2021 ja 2022 havainnoista

Keskeiset arviointi-havainnot 2021	Vastuualueelta 18.9.2023 saatu vastine ja tarkastuslautakunnan arvio	Vastuualueen vastine
Kaupungin reagointikyky henkilöstön työtyytyväisyyden muutoksiin	<p>Henkilöstökyselyt, joissa otetaan käyttöön vuosikello, jolla pyritään vaikuttamaan vastausprosenttiin. Epäasiallisen käytöksen ohje on päivitetty. Työyhteisöissä havaittuihin haasteisiin on puututtu ja esihenkilöiden valmiuksia vaikeiden asioiden puheeksi ottoon on lisätty mm. koulutuksen avulla. Työhyvinvointisuunnitelmat. Kehityskeskustelut. Tehtäväkuvien tarkastaminen ja työn vaativuuden arvioinnit.</p> <p>Tarkastuslautakunnan arvio: Työtyytyväisyyttä tulee arvioida riittävän usein ja on harkittava erityistoimia vastausprosentin nostamiseksi. Vuosikellon käyttöönoton myötä vältetään kyselyiden päällekkäisyyttä. Työntekijöitä motivoidaan vastaamaan ja kyseilyihin vastaamiseen varataan riittävästi aikaa. Uutta kyselyä ei ole vielä tehty.</p>	<p>Henkilöstöpalvelu</p> <p>Kyselyt toteuttaa KEVA. Kyselyt on sovittu toteutettavaksi koko henkilöstön ja pelkästään esihenkilöiden osalta vuorovuosin.</p> <p>Vuonna 2023 oli Kevan esihenkilökyselyn vuoro, joka oli avoinna vastattavaksi 20.09.2023 - 11.10.2023, vastausprosentti oli 73,5 %.</p> <p>Koko henkilöstön työhyvinvointikysely toteutettiin edellisen kerran 28.9.2022 - 14.10.2022, vastausprosentti oli 45,7 %.</p> <p>Vuoden 2022 kyselyssä esihenkilöiden vastausprosentti oli 55,8 %.</p> <p>Seuraava kysely koko henkilöstölle toteutetaan syyskuussa 2024.</p>
Sisäisen tarkastuksen resurssien turvaaminen	<p>Kaupunginkansliaan on hallintojohtajan alaisuuteen rekrytoitu sisäinen tarkastaja, joka aloitti tehtävässään 1.9.2023.</p> <p>Tarkastuslautakunnan arvio: Raportointia on kehitettävä edelleen. Raportoinnin pitää sisältää arviointikohteiden kuvauksia ja tehtyjä korjauksia.</p>	<p>Hallintopalvelu</p> <p>Sisäisen tarkastuksen raportoinnin kehittäminen on sisäinen tarkastuksen yksi vuoden 2024 kehityskohteista ja mainittu tarkastussuunnitelmassa.</p> <p>Sisäisen tarkastuksen raportit sisältävät jo tällä hetkellä arviointikohteiden kuvaukset ja suositukset korjaustoimenpiteistä, joiden toteuttaminen on toimivan johdon vastuulla. Vuoden 2023 aikana toteutui 2 sisäistä tarkastusta ja niiden pohjalta tuotettua raporttia ja 1 selvitys.</p> <p>Vuoden 2024 tarkastussuunnitelmassa on 5 tarkastusta ja lisäksi muut erikseen sovittavat kiireelliset tarkastukset.</p>

Keskeiset arviointi-havainnot 2022	Vastuualueelta 18.9.2023 saatu vastine ja tarkastuslautakunnan arvio	Vastuualueen vastine
Ehkäisevän päihdetyön resurssien varmistaminen.	<p>Ehkäisevän päihdetyön resurssointi Kuopiossa on tällä hetkellä 1 henkilötyövuosi. Ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin työ kohdistuu kaikkiin kuntalaisiin (eri ikäryhmät), kaikkiin eri päihteisiin, mukaan lukien rahapelaamiseen, ja lisäksi koordinaattori pyrkii yhdessä hyvinvointikoordinaattorin kanssa huomioimaan myös mielenterveyden edistämisen; tätä tärkeätä tematiikkaa resurssimme riittävät vain hii- paisemaan. Erilaisten verkostojen ja koordinaation lisäksi ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin työtä on tiedon tul- kinta ja välittäminen yhteistyöryhmille ja kuntalaisille, ta- pahtumien ja koulutusten järjestäminen, monialainen työ kunnan eri palvelualueilla, viestintä ja sosiaalinen media, monialainen turvallisuustyö ja väkivallan ehkäisytyö sekä lu- kuiset ”ajankohtaiset ja akuutit” tehtävät.</p> <p>Käytännössä kaikkea edellä mainittua on mahdotonta to- teuttaa yhden henkilön työajalla ja usein joutuu priorisoi- maan tekemistä ja painottamaan esim. lapsiin ja nuoriin kohdistuvia toimenpiteitä. Keskeisiä työn osa-alueita jää te- kemättä tai joutuu tekemään kiireessä, mikä lisää työkuor- maa.</p> <p>Avainasemassa ehkäisevän päihdetyön resursoinnissa on tii- vis yhteistyö järjestöjen kanssa, mikä toteutuu jo erittäin hy- vin, mutta ei poista faktaa Kuopion kaupungin oman työntekijäresurssin riittämättömyydestä ottaen huomioon ehkäi- sevän päihdetyön erittäin suuren merkittävyyden kuopio- laisten hyvinvoinnin ja työkyvyn edistämisessä.</p> <p>Tarkastuslautakunnan arvio: Ehkäisevän päihdetyön re- surssi on riittämätön</p>	Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Keskeiset arviointi-havainnot 2022	Vastuualueelta 18.9.2023 saatu vastine ja tarkastuslautakunnan arvio	Vastuualueen vastine
<p>Asukastupaverkoston supistamisen vaikutus palvelujen saatavuuteen ja kaupungin toiminnan tuloksellisuuteen.</p>	<p>Vuonna 2019 asukastupatoimintaan kuului 12 asukastupaa ja vakituisessa tehtävässä 11 työntekijää. Asukastuvista lakkautettiin viisi ja kuusi työntekijää vähennettiin. Kansalaistoiminnan palveluiden hallinnoimia tiloja on Männistö, Rypysuo, Nilsia ja Karttula ja lisäksi toimintaa on neljässä kirjastossa, yhdessä seurakunnan tilassa ja yhdessä hyvinvointialueen tilassa. Myös ulkotapahtumia järjestetään. Käyntien määrät ovat puolet vuoden 2019 tasosta.</p> <p>Kulut ovat pienentyneet pysyvästi.</p> <p>Tarkastuslautakunnan arvio: Palvelu on merkittävästi supistunut.</p>	<p>Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut</p> <p>Asukastoiminnan resurssien pienennyttyä merkittävästi kokonaiskävijämäärä on luonnollisesti pienentynyt. Niissä tiloissa, joissa asukastoiminta jatkui ja joissa työskentelee lähiötyöntekijä kävijämäärät ovat pysyneet korkeina, suosituimpina Länsi-Puijon ja Männistön asukastilat. Asukastoimintaa on kehitetty merkittävästi ja toimintaa koordinoitu onnistuneesti yhteisökoordinaattorin työpanosta hyödyntäen. Asukastoimintaa järjestetään tänä päivänä myös pop-up tyyppisesti eri sisä- ja ulkotiloissa tavoittaen näin myös uutta kohderyhmää. Niiltä alueilta, joissa asukastilaa ei ole, pyritään ohjaamaan asukkaita lähimmän asukastilan kävijöiksi.</p> <p>Asukastoiminnan yhteistyö kirjaston kanssa esim. Neulamässä ja Puijonlaaksossa on toiminut erittäin hyvin. Nykyisellä henkilöresurssilla ei ole mahdollista laajentaa toimintaa, mutta jatkuvasti toimintaa kehitetään siten, että pienellä resurssilla tavoitettaisiin mahdollisimman laaja asiakaskunta. Lähiötyöntekijöiden osaamista on myös lisätty mm. yhteisöpedagogisia taitoja vahvistamalla. Asukastoiminnan toteutukseen rekrytoidaan aktiivisesti myös vapaaehtoistoimijoita ja yhdistyksiä ja toimitaan tiiviissä yhteistyössä seurakuntien kanssa.</p>

Keskeiset arviointi-havainnot 2022	Vastuualueelta 18.9.2023 saatu vastine ja tarkastuslautakunnan arvio	Vastuualueen vastine
Lukiolaisten oppimisen tuesta huolehtiminen	Tarkastuslautakunnan arvio: Vastinepyyntö jäi tekemättä vuonna 2022.	Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyön palvelut Perusopetuksesta siirtyvien lukiolaisten oppimisen tuen tarpeesta saadaan tieto systemisessä tiedonsiirrossa heti lukiokoulutuksen alussa ja näin jo perusopetuksessa todettuihin oppimisen haasteisiin voidaan tarjota tukea heti. Hyvinvointihankkeen nivelvaiheen opinto-ohjaajat voivat jo kahdeksannelta luokalta alkaen tunnistaa myös erityistuen tarpeen vaativia nuoria, jotka sijoittautuvat lukiokoulutukseen Kuopiossa. Lukiolaisten oppimisen tuesta huolehtivat lukioiden aineopettajat, ryhmäohjaajat, opinto-ohjaus, erityisopettajat sekä hyvinvointivalmentajat. Hyvinvointialueen kautta tulevat psykologi, kuraattori, kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri palvelut jokaiselle lukiolle. Lukiokoulutuksen oppimistuloksia seurataan lukio-opintojen aikana opintojaksojen avoimen kurssipalautteen ja numeerisen arvioinnin kautta jokaisessa opintojaksossa. Opiskelijoille tarjotaan oppimisen tukeen erilaisia tukipalveluita heti opintojen alusta alkaen, jolloin lukiolaisille tehdään myös lukiseula sekä jokaisella lukiolaisella on mahdollisuus toivoa erillistä tiedonsiirtopalaveria erityisopettajan kanssa, jolloin havaittujen haasteiden osalle voidaan räätälöidä oppimisen tuen palveluita henkilökoh-taiseen opintosuunnitelmaa. Lukiolaisella on aina mahdollisuus toivoa tukiovetusta sekä tapaamista eri tukipalveluiden henkilöiden kanssa. Lukiolaisten opintoja seurataan lisäksi systemisesti opiskelijahallintojärjestelmään integroidulla digitaalisella huolijärjestelmällä, joka antaa ryhmäohjaajalle, opinto-ohjaajalle ja rehtorille reaaliaikaista tietoa jokaisen nuoren opintojen etenemisestä ja ennustetta mahdollisesta opintojen keskeytymisestä.
Oppimistulosten seuraaminen huomioiden lukioon sisään tulevien lähtötaso	STT:n lukiovertailussa verrataan lukioiden ylioppilaskirjoitusten tuloksia opiskelijoiden lähtötasoon eli kolme vuotta sitten lukionsa aloittaneiden peruskoulun päättötodistusten keskiarvoihin. Jatkossa lukioiden opetuksen laatumittareita kehitetään. Tarkastuslautakunnan arvio: Opetuksen laatua ei voida arvioida saatujen tietojen perusteella.	Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyön palvelut Kts. edellinen vastaus

Keskeiset arviointi-havainnot 2022	Vastuualueelta 18.9.2023 saatu vastine ja tarkastuslautakunnan arvio	Vastuualueen vastine
Toimenpiteet pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi.	<p>Vuoden 2023 talousarvion valmistelun yhteydessä kuntakokeilun asiakastyöhön kohdennettiin lisäresursseja yhteensä 10 henkilötyövuoden verran. Näiden lisäresurssien ansiosta työntekijäkohtaisia asiakasmääriä saadaan painettua n. 120 asiakkaaseen työntekijää kohden. Rekrytoinnit on saatu valmiiksi 5/2023, joten henkilöstölisäyksen vaikutukset pitäisi näkyä kesälomakauden jälkeen.</p> <p>Työllistymistä edistäviin palveluihin on pystytty lisäämään omavalmentaja- ja työkykykoordinaattori resursseja suunnitelmien mukaisesti. Yhteistyö Päihdepalvelusäätiön kanssa.</p> <p>Vuoden 2023 aikana on käynnistetty useita uusia palveluita, joilla pitkään työttömänä olleiden työllistymispoluille siirtymistä saadaan tehostettu. Tällaisia palveluita ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehostettu kontaktointi ja palveluohjaus 1000 päivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneille asiakkaille • Stand by me -valmennus, jossa asiakkaalle etsitään työtä tai työkokeilupaiikkaa • yhteistyö henkilöstöpalveluyritysten kanssa • lisä Töihin -mallin käyttö • välityömarkkinatoimijoiden työllistämistoiminta. Esimerkiksi Elävä-säätiön kanssa on lähdetty kehittämään vieraskielisten rekrytointia ja palveluihin ohjaamista sekä yrittäjäyhteyshyönteistöjä. • tuettu työkokeilu välityömarkkinatoimijoilla alkaa uutena ostopalveluna 6/2023 <p>Tarkastuslautakunnan arvio:</p> <p>Kuntouttavaan työtoimintaan oli vuoden 2023 aikana jonoa, sillä palvelua ei ollut hyvinvointialueella saatavissa niin paljon kuin oli tarve. Toukokuussa jono oli neljän kuukauden mittainen. Heinäkuussa jonossa oli 40 asiakasta ja marraskuussa 44 asiakasta. Vuoden 2023 aikana palvelussa oli 149 asiakasta.</p> <p>Tuettu työkokeilu välityömarkkinatoimijoilla alkoi heinäkuussa 2023 ja siihen osallistui loppuvuoden aikana viisi henkilöä</p>	Työllisyyspalvelu <p>Hyvinvointialueen resurssit työkykyä kartoittavissa ja edistävissä palveluissa ovat työllisyyspalvelun asiakastarpeeseen nähden riittämättömät. Kuntouttavaan työtoimintaan on ollut jatkuva useiden kuukausien jono. Jonossa on ollut keskimäärin 60-70 henkilöä. Myös palveluihin pääsemiseksi vaadittavien aktiivisuussuunnitelmien laatimisessa yhdessä hyvinvointialueen kanssa on ollut jatkuvasti merkittäviä viiveitä. Näin ollen kuntouttavan työtoiminnan jonotilanne ei kerro koko totuutta palveluiden liian vähäisestä tarjonnasta.</p> <p>Kuntouttavan työtoiminnan korvaavaksi palveluksi suunniteltu tuettu työkokeilu ei ole toteutunut suunnitellusti ja sitä tullaan kehittämään edelleen TE24 uudistuksen toteutuksen yhteydessä. Haasteena on ollut se, että toimintapaikoina on ollut samat järjestöt ja säätiöt kuin kuntouttavassa työtoiminnassa ja sosiaalisessa kuntoutuksessa. Asiakkaat, jotka ovat joko toimintapaikoissa olleet, eivät ole halunneet mennä niihin uudelleen. Tavoitteena on avata palvelua hallitusti yrityksiin toteutettavaksi niin, että asiakkaiden ja työkokeilupaiikkojen tueksi hankittaisiin erillisen palvelutuottajan toteuttamaa yksilövalmennusta.</p>